

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

۵ تشرین ثانی ۳۳۸

نومرو : ۳۸

ایکسچی سنه: دردنجی جلد

استانبولك اۆن بىش كۆنى

كتابلار

تېمىن آدابىرلارش : حسين چاھد بك

مقدمه سىندىن باشلام ، دىشلرىمى صيقدىم ، تا صوگنه قادار اوقودم . فقط نه چىكدم ، هيچ صورما . بىكز . حسين چاھد بكك آرقداشلى محمد رؤف بك برمقاله سىندى . نه چىش ايندىكىزى سويله مك دىمكدر . ديوردى . كال مراله بىكدر ، عجب بوكتاب اوکا نه حسله ، نه ذوقلر ورمه چىكدر ؟! بكا نه وىردىكى بىكرى دىرت ساعىتدر دوشونىورم . بولق ، خلاصه ايتك بردلو قابل اولماور . واقعا كىتابده بر چوق شيلر اوقودم . لك بو بوك انسان حسله نيك اسملرله قارشىلاشدم . مثلا هر صحنه ده لك آشاغى اوزكره عشق اسمى كوردوم . صوكره محررك كىندىنه عائد خاطرلر دىكلام ، صوكره قادين روحلرینه ، ازكك قىلرینه

هېسك او كىندى بولنان ايدا صاغ آنك بارمقلى آراسىندى دولاشمش بر حالده بولنان قىزىل صابىلر حىزله چىقاردى . بر فىصلى ايشىلدى .

يا ئولورسه ؟

واطراف تىكرارسكونه دالدى . برى آردنجه و كوردولى ائتمه مكه چاليشىق احتياطكارانه اولمىدن چىقدىلر . هېس چىقوب كىدنجيه اوتومده برىده سىرىلش بارچىلر كوردوندى . آقسنيا اولمده قالى .

درىن درىن ايجى چىكرك واسقايه ياللاشدى ، متادىس سىبله صوردى :

— جاك نه ايتىور ، نه يىلام ؟

واسقا گوزلرني آچدى ، باقدى ، جواب وىرمىدى .

— سويله ، هايدى . ياكى ايتىورسك ؟ دوزملىتمىمى ؟ يوقسه جاك صومى ايتىور ؟ استرسك وىرمىم .

واسقا سكوت ايجىده باشنى قىمىلداتدى ، دوداقلرى اوينايدى ، فقط لاف سويلمىدى .

آقسنيا صاج اوركوسنى بويننه آتارق :

— باق ، لافده سويله ميورسك ، ديدى ، سنى ينه اشكنجه صوندق ، واسقا ، جانى بايىور دىكلى ؟ خيم ؟ بر آرزى صبر ... بوده كچر . ياكى ايلكىن جان يانار . بن بىليرم .

واسقانك چهره سىندى بر تىتمه مېكىدى ، قىصيق سىله :

— بر آرزى صبر وىر ! ديدى .

وكوزلندهكى دوزماز آچقانك افادى غائب اولدى .

ناقل : علا غالب

ما قىسم غوركى

— احتمال كه الله ايتىردى هيچ قالا زسك ...

واسقا دوداقلرني قوتله صيقدى و صوصدى . قادينلردن برى ، نوازشكار اكيلدى ، نوازشكار

بر صدا ايله صوردى :

— بو مېنى باجقاردن هانكېسندى اوف واز ؟ بوندىمى ؟

و خسته باجنى ياقالا بىرق كىندىنه دوزغ و قوتله چىكدى .

واسقا دىشلرني غچىرداتدى و اوولودى . صاغ قولده مجروح دى . قىزمه وورق اوزره قالدېردى ، فقط كىندى قازنه ووردى . اطرافىندى قىقهلر

يوكىلدى . واسقا دهشتله كوزلرني چوهرىدى :

— آه ... سىزى كىدى ... دقت ... كېرتىم . فقط بىركىلر يانماق اطرافىندى صىجرايورلر ،

چىمىدىكايورلر ، صاجنى چىكيورلر ، يوزنه توكورويورلر ايدى . گوزلى بارالايور ، كولويورلر ، كىفر ايدويورلر

كوپك كې اولويورلر ، حىسازجه زكلىنيورلر . انتقامك چىيافىن ائتمه قادار وارديلر ، عادتا دايدىلر .

هېس يياضلر ايجىده ، نيم عريان ، ايتىشككن قىب قىرمىزى اولش بر جانوار كې ايدىلر .

واسقا صاغ قولك اوزون حركىلر آراسىندى كوكرميور ، او صاجى قايدىد دورمش ، وحشى بر

سىله اوولويوردى .

— يتر ، بر ائىكز ... آرتق ... شىمدى بوليسى چاغىيرىم . آدامى اولدىم چىككن . يارم باشمىككنلر .

فقط بىركىلر قولاق آصايورلردى . واسقا سىلردىرى اونلر اشكنجه ايتشدى ، شىمدى

اونلر بر قاج لحظه ده اعاده ايدىم چىكردى و استىمال ايدىيورلردى .

بردىنبره ، بو اشكنجه كورولتيلر ، اوولومالرى آراسىندى نيازكار بر سىس يوكىلدى :

— قىزل ... ياورولم . يتر آرتق بو ... آچىكز . اوده جان ! ... اونك جانى ياتىيورى ؟

هايدى ياورولم ... عيسى عشقه ... بو سىس قادينلر بر صوئوق صو دوشى كې تاثير ايتدى . جابوق و ئوركك واسقانك ياندىن

اوزاقلادىلر . بو سوزلر سويله آقسنيا ايدى . نچرەك ياندىد دورويور و تيرىل تيرىل تىتمىور ، آرقداشلىرىنك

اوكىندى ، يرله قادار اكيلويوردى .

واسقا ايسه حركىتمىز دورويوردى . كوملىكى كوكس خداسىندى بىرتىلدى . قىزل وصيق قىلارله

ئورتولو اولان بوكنش سىنه تاما اينوب قالىيور ، و صانكه ايجىدن چىقوب قورتولمى ايتىستى بر شى

واردى چىيافىن كىندىسى اورادى اورايه چاربيور ايدى . واسقا كوزلى قابلى خىلايورلردى .

بو بوك بر جسم حالىده اهمله ئىشلر كې ، قادينلر كومىهالىده قايتىك ياندىد دورويورلر و سكوت ايدويورلر ،

آقسنياك خفيف بر سىله بر شىلر ميرىلداندىنى ، واسقانك خىلا دىنى دويويورلردى .

بو سؤاله ايدا كولومىهرك جواب وىردى :

— آغلايىق دىكز آ !

واسقا او صاحبنه :

— شونلر قايو طيشارى ايت ، ديدى ، بوراده نه ايشلر وار ؟

ايدا :

— قورقويورمىسك ؟ ديه صوردى . اوصاحى ايسه امر ايتدى :

— هايدى قىزلر ، آشاغى يه ايتىكز ...

قادينلر چىكلىلر ، كىدزركن هر برى مشوم بر نظرله قىزلاندى . ايداده خفيف بر سله :

— تىكرار كلىز ، ديدى .

آقسنيا يه كلىنجه ، بوده بوسو غيله تهديد ايدرك : — كوردكى ، اللهك بلىسى ، ديدى ، سنده

مستحقكى بولدىك ...

اونك بو حىزارنه قادينلر چوق حىرت ايتدىلر . آشاغىده شىرانه بر جوشش ، هنوز كىكىن

اششسىنى حس ائتمىش اولدىلر انتقام مستسى ، قادينلر استىلا ايتدى . مئالكانه سرورلى آراسىندى

واسقا ايله آلاى ايدىيورلر و بوجوشلر اوصاحنى ئوركوتويورلردى .

اوصاحى ده ، واسقا ي طالماك تىنجه ايتدىكى كورمىكه ممنون ايدى ، اونك ده شويله بويله خىنجى واردي .

واسقا اوكاندىسنى قارشى كې دىك ، عادىتامادونه امر ايدىن اسركى مءامله ايدردى . بونكه برابر

بايويوردى كه واسقا اولماز سى قىزلر اطاغته سوق ايدىمىزدى و بونك ايجىن ده احتياطكارانه حىيات ابراز

ايدردى .

دوققور كلىدى ، صاغىلر صاردى ، رچتمىنى يازدى و واسقا ي خسته خانه يه نقل ائتمك داها اى

اوله جنى سويله يرك ايتدى . ايدا عنودانه برسىله : — خانلر ، ديه باغىردى . محترم خسته مىزى

زىارت ائىلمى ؟

و هېس بون باغىر شىرق ، كولوشهرك يوقارى چىقدىلر .

واسقا گوزلى قابلى ياتىيورلردى . وكوزلرني آچان :

— ينى سىز كلىكز ؟ ديدى .

— كورمىيورمىسك ، سكا آچىيورزده اوندىن . سنى بىر سىمىزى ؟

— خاطرلا ، سنى بىر مائل ...

يوكسك سىله دىك ، مئىندار بر طرزدى قونوشيورلر . يانماق اطرافنى صاره شلر ، مسرور و شرير بر نظرله

صولوق چهره سىنه باقويورلردى . واسقاده اونلر باقدى فقط ، او داىما آكلاشلىلار بر آچاق ايله

بارلايان كوزلى شىمدى يه قادار بويله طوماز ، تىككىن اولونماز بر آچاق افاده ائتمىشدى .

— هايدى ، قىزل ، دقت ايدك ، قانقنىم زمان ...

ايدا سوزنى كسى :

دائر تھالار اوقۇدم . فقط ئېچىن بوم بوشم ؟ بر
كتابدە عشق ، خاطرە ، روح برآزادە اوسۇندەم .
خاير ، قباح بىندە ، بىم آكلاشىزنامىدە ، حسىز -
لكەمدە دىل ، محررك روحنە ! واقعا « ئېچىن آلدە
تېرلەش » كىتابىك قايى اىيكيى ھەركە قوماشلاردىن ،
كاغدى احوال ك نادىدە برشىدن ، حرقلرى بلكەدە
اك قىمتلى بر طاشىدىنى ، بىلەيۇرم . فقط بوتون
بو اىيكيى ، بو قىمتلى طاشلار ، بو كرانبها شىلار
ايچىندە حسىن جاھد بىك اويلە بر حسى ، اويلە
بر روحى وارە اىيكيى ، كرانبها طاشى اولدىنى كى
انسان حسنىك اك قوتائىسى اولان عشق ، خاطرەدە
برباد ايدىيور . حسىن جاھد بىك قاندىمەكى عشق ،
عشق دىك برنوع شاقالاشمە ، سوز آتمە ، اوزمەندەر .
بونلرى حىيادە چوق كوردوروز . قوربەلنىك عاشقلىرى
بوتەدە بو كىتابدەكى عشق تھاليلارى صانكە بو
آشاغى عاشقلىك مەكتوبلاردىن آلتىش . ھانكى كوزە
قراوانى ، اوتودن پارلامش سىيە چاكتلى ، آچىق
صارى اسقارپىلى ، انجە كوموش باستونى وقوزمەتقىلى
يىقىلى ، طارامش ايصالق واورلاق صالچى ، پارەقلىرى
سىيازەدن صارامش دىقانلىك مەكتوبلرى شوسىلاردىن
فرقىدەر : « سنىك عشقك براق شىرنايتىلەر قىلە
نشاط وىرىجى تىز چايلرك كىنارى صىرا كوزل قوقولى
سرىن آغاچلرك كولەك سىندە اوزانان ، چىچىكر
وېشلاكلە سوسا برسماد بولندە آسودە برىياحت
دىك ... » بوندىمە تىز وراق چاى وار ، قوقولو
سرىن آغاچ وار ، چىچىك وېشلاك وار . شىكر
ايدەلم كى بارى مەتاب يوق .

ايدەتە بر قاج سطر داما : « سنىك عشقك انسانى بىلگىندىن
چىقاران سرت براچىكى دىك ، اودەدوافلك آلىشقىن
اولدىنى حىفىف ولطيف برلىك كوزە ... » آلت طرفى
نقل ايتەيۇرم . كولەك كىزدىن قورقورۇم . جناب حق
بىزىدە عشقە حرمت ايتە بىك برخالە دوشورمىسون .
بر عشق كى تىرىق اچىكى ايلە ، تصورى براق شىرنايتىلەر ،
سوسا البىسەر وياخود چامورلو باچاوارالە ، بر
عشق كى عشقندىن زىادە زندوستاقى ، ياقان بر حسىدن
زىادە كولەردىن بر قومدى ... بىيەم ، اعوان زادە
م . سامان بىك كىتابلارنى ھىچ اوقۇدىكىزى ؟
« ئېچىن آلدە تېرلەش » كىتابى طىق اونلەر بىكزە يور
تورد ايتەدن دىيە بىكەم كى حسىن جاھد بىك برحكا بىجى
دىك اعوان زادە كى ئالەدەن ، قاندىك ظرافتندە ،
ار كىكك وظيفەلەردىن . حتى جوجوق اسىر مەنك
اصوللاردىن ، سورمەنك بوردەنك طرز اعماندەن ،
يوزلردەكى بوروشوقلارك نىل ازالە ايدە بىكەندىن
مىحت ايدىن داما دىغوروسى مىحت ايتەك اوزمەن بر
آدامدەر . حتى چوق كرەلر اونك كى عىيانكار ،
حدتلى ويايوسدە ... اعوان زادە توركلك كى حتى
على العموم انسانلرك اولنە طرزلىرى بىكەندى ، حسىن
جاھد بىكەدە اويلە . بر دايى بىك سوكىلى قىزىنە
مەكتوبى وار ، اونە كوزەل شى . بو مىحترم دايى
بىك نە كوزەل نصىحتلر وىرىيور . اعوان زادە
برقادىن زوجنى اويالاماسنى بىلەلى دىردى . حسىن

جاھد بىكەدە دايى بىك آغزىدىن « قىزىم ، قوجەك
اومەكلىكى زىمان كولر يوزلو ، شىن ، ظريف بر
قادىن كورمىلەيدەر . » دىيور .

نەايى !.. حسىن جاھد بىك كىنچ قادىنلەر ، كىنچ
ار كىككرا اچىون داما قاندىلى اولمە باشلادى . ھىچ
شەبەز بوفاندەلەر ، بوتون او ملەن مىجادلەلرى وحيات
حقيقە صىنەلرى ياندىم چوق لزوملى شىلاردە . كىتابك
مەدەسەندە مىحرر ، آرتق حىياتك دىكىشە بىكەندىن
روحنە شطارت ىرىنە اىلم كىلە بىكەندى مىحت ايدىيور .
زاواللى جاھد بىك نە قاداردە اىلى ! فقط مەتلى بىم ،
زىرا كىتابك صىنەلرىنى چورنچە كوردەم بو اىلم اك
بوش شىلارك مىحولىدەر . كاشكە ھەركىدە « ملەن
عشق » غزەتەنىك مىساقە دىردىنى دوشونەيدى .
آكلاشايور كە حىيادە بر ملەن غزەتەسى وكتابدە
« ملەن عشق » انسان اچىونك كوزل كىنچەلەردەر .
بو كىنچەنەك قىدرتە باقكە انسانى مەنەدە بىلە
راحتەلە شىرەيور ، اويالايور . يوقسە بوتىلى خىيالى
حسنىن جاھد بىك كىندەمى ؟ يوقسە قادىن روحياتىك
تھاليلى بوقدرتى حائۇزدەر ؟ - فوزى لىلى

مطبوعات عالمى

قىمتلى رەھبەرلىكلەر كىندىنە مىنتەدار اولدىغىز
بىزات شوللرى آكلادى : « رافت باشا قاتىللىلرك
مىسافىرىدى . آقشام ، فاتح مىنارلىرىك اوستىدىن شىن
برعالم كى بوللەر داغىلييور . طونچ بىكزىلر آنادولى
عسكىللىرى بارقدە قاراوانە يىيورلر .

اولدىغىز ، بالقوندىن اونلەر حىيرت ، حرمت
و مىحتە باقىيوروز . بوسرمەدە قولانچە يوشاق ادالى ،
زەنەوارى برىسس كىدى : « آ... چانالىزى ، اىلەمى
يىيورلر ؟ » ھوھايە فنىشكار آتايىركن علاوامىدييور :
« آمە بونلرى لونبارقدە كورسەكز !.. بوزاتە سورىيورز :
— بو بىك كىم ؟ مىچا تىملى ونىل آدام ؟
يوقسە پارىلى برتور كى ، يوقسە بوغاز اچى . صفا
آبادلىرىك بوكونلرە يىيشەن وارنلاردىن برىمىدەر ؟
يوقسە بىلىكەندە زىنجىر بىلە بىكەر طاشيان زەمىن
دىقانلىلردىمى ؟ زەملى ، زەملى ؟

— خايرنە پارىلى ، حتى نە استانبوللى وحتى
نەدە ازىمىلى ... عشاقلى ، عشاقلى .. يوزندە حالا
عشق بىقدايلىرىك اسىر رنىك وار .
حىرتلە آكلانك يوزىنە باقىيوروز ، او دوام
ايدىيور :

— بىلەيمە بىكەز ؟ بوندىن اوج سىنە اول
عشقندىن بىلەنە دىباغى تھىصانە كىتىش ، كىم بىلەر
زاواللى كوزلرىنى بىوتەرك « آ ! » دىدىكى چاتالى
اورايە كىتەدىكى زىمانلر كورمىشە ناصىل شامەشدر .
بونچاوردەنى لاعلى التەمىن ضىمىف برتورك كىنچى
ترىنىف اچىون بورايە نقل ايتەدەك . ھىم بو كىنچ بردىك
بىكەر . بو كىنچ ، برىضنىك ، استانبول سوقاقلرىنى
دولەردان اوزون زانلى ، كوچوك سىيورى نىلى ،
آلتون زىنجىر بىلە زىكىلى ، كك كوزلىكى ، وقاش

باستونلى وتوركەنى بىلە دىكەرى كى دىلاردىن دوشورمك
تەزلىندە بولمادىقلىرى ، فرانسىزچەدە ھىچ بىلەن
كىنچلەردە كىزىدە تورك كىنچلىكى دىشمە بوغوشدى .
مىملىكى قورتاردى . چوقندىر ارىنجالە مىچامەدەدەر
و حالادوام ايدىيور . فقط بوندىن صوركە بونچادەلى بىر
طرفە ، بوزمىن دىقانلىلر طرفە چورمك مىچور بىندە .
ارىنجال نىل بىزى ظەنلەردە . بوغمە چالىشورسە بو
زواللى عنىصرە آلافرانقە دىنى بر بدعت ھوھايى
ايچىندە بوناللىق ايتەيور . اىكسىدە ضررلى اىكسىدە
عادىدەر . بومىملىك كىنچ ايتەيور ، فقط بو كىنچ
ارىنجالدىن نە قادار اوزاق دوروقى ايتەيورسە بو
عادى تىپىدە قانچى ايتەمىلەيدەر .

S.

« اىلك ھەلەدەدەمىر بارمىقاي اچىنە طىقىلەر قىلشادىدە
قىيىس قىيىس كولەك دىشمەنلرك انتقام واكلەنچەلىرى
تظىمىن ايتك ھىچ عقلىدىن بىكەدى ... »
آم قابل اولسەيدىدە سادە بوقادارىنى دىك بو
سطرلرك تىكىلىنى نقل ايتەيدەك . اوزمان بىرك سوز
سويەلمەزم لزوم قاللادى . ۲۵ تىرىن اول كوى
اوكلەدن صوركە « زىن » غزەتەسى آلتلر كىر تىمىل
ايدە بىلەلرسە بو مىحتم لافلرى دىكە شىلاردەر ، الله
تېمىل ايدەمەلرە صبر وىرسىن .

اسمايىل مىشتاق بىك بىزىم وقىدح دعواسىندىن
مىكەمە بىكەيدىيور . چىقار كىن بر دوستىلە مىچاورمە
باشلايور . دوستى دىيور كە : آندەكى قلم دىك ايكىنە
مبارك ايكىنە !..

زواللى دوست نە قاداردە صافىك .. زىرا
بوقلىك صاحى كىندىسى بىلە آندەكى قلىك دىك ايكىنە ،
حتى بر قلم اولايە بىكەنى بىلە مدت عمرىندە ملەمە شىدى .
شىدى سىن اوكا بوقورقونچ ھوھى وىرىيورسك ؟
دوستى اسماعىل مىشتاق بىكە شىدىسى بىلە آتش زان
اولدىنكز ، دىنا آت اوست اولوب كىدركىن
عقلىكز ، قلىكز ، جىسارتىكز ، عدالت برىستلىككز
نەدەمىدى دىمىش . اومت اسماعىل مىشتاق بىك آتش
زبان اولدى ؟ فقط بو آتشك شىدە باقكە اوفى آتچى
ذم وقىدح دعواسىنە سوروكلە بىلەيور . دىنا آت
اوست كىدركىن اسماعىل مىشتاق بىك استانبولە ايدى ،
فرىخ فخوردى . فقط عقلى تىكاپودە ، قلمى بىلە
برايشە لزومى اولدىنى اچىون ماصەنىك ال اوزانمايان
بركوزىدەيدى .. جىسارتىكە ... آم ايشە ، اوبوتون
عمرىندە بىلە برىشە صاحب اولمادى بو كاكلىچىدە
يوقدى . عدالت برىستلىكىمى دىيورسك ؟ اومت
اونك عدالتى بوتون حق ، حتى حىيات ، سىمادت ،
ظفر حقلىرى قوتالىلەر ورن بر عدالتىدى .

فقط آرتق بوندىن صوركە بوتون بو كوزەل
خىصانلرە سوسانە بىك باغىرەجى ، ھىلەقەزەجى ..
آرتق قلم اونك ائىدەم براودون پارچەسى و بىن قفاستك
ايچىندە لزومى بر مادە دىكەدەر .. كىم بىلەر نەلرە ،
نە كوزەللىكلر ونە فكىرلەرە دولۇدەر ...

مسئول مدرسى : مصطفیٰ نىھاد